

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.399/2018/9.

A tanács tagjai: . Vezekényi Ursula a tanács elnöke

. Bajnok István előadó bíró

. Tibold Ágnes bíró

A felperes:

Az alperes:

Az alperes képviselője: Burai-Kovács, Perlaki, Stanka, Szikla és Társai Ügyvédi Iroda ügyintéző: Dr. Stanka Gergely ügyvéd

A per tárgya: szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma: Fővárosi Ítéltábla, 14.Gf.40.043/2017/3. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma: Fővárosi Törvényszék, 34.G.44.860/2015/15. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal érintett rendelkezését hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróság ítéletét e részében is helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 12.700 (tizenkettőezer-hétszáz) másodfokú perköltséget, és 82.700 (nyolcvankettőezer-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] 2007. augusztus 23-án a felperes mint adós és az alperes mint hitelező deviza alapú lakásvásárlási kölcsönszerződést, és a kölcsönösszeg visszafizetésének biztosítására ugyanezen a napon a felperes mint zálogkötelezett és az alperes mint zálogjogosult ingatlant terhelő jelzálogszerződést is kötött.
- [2] A kölcsönszerződés III.4. pontja többek között az alábbi rendelkezést tartalmazta:
„A szerződő felek megállapodnak abban, hogy jelen Szerződés szerinti Kölcsön folyósításának időpontja, valamint az Adós fennálló tartozása tekintetében a Hitelező e célra szolgáló nyilvántartásait és az e nyilvántartásokkal összhangban lévő nyilatkozatait kell mértékadónak és hitelesnek tekinteni, a

szerződő felek a kölcsön folyósítása időpontjának és a kölcsönszerződés alapján, az Adós terhére mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozása mértékének megállapítása tekintetében alávetik magukat a Hitelező e célra szolgáló nyilvántartásai tartalmának.

Adós/Zálogkötelezett hozzájárul ahhoz, hogy a jelen okirat alapján, az Adós mindenkori fennálló kölcsön- és járuléktartozását, esetleges végrehajtási eljárás indítása esetén is, a Hitelező megbízására az előbbiek szerint közjegyző tanúsítsa."

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [3] A felperes módosított keresetében a kölcsönszerződés III.4. pontjának fenti kikötése, valamint a jelzálogszerződés 3.1. a), d) és g) pontjában foglalt kikötés érvénytelenségének megállapítását kérte azok tisztességtelensége miatt a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209/A. § (2) bekezdése, valamint a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdés a), b) és j) pontjára hivatkozással.
- [4] Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Határozatát - a kölcsönszerződés keresettel támadott III.4. pontját illetően - azzal indokolta, hogy az nem ütközik a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontjába. A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 23/C. § (1) és (5) bekezdései, a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Közjegyzői tv.) 142. § (1) és (3) bekezdései összevetése alapján megállapította, hogy az adóssal szemben indítandó végrehajtási eljárásnak a Vht. 23/C. § (5) bekezdése szerinti feltétele a teljesítési határidő lejáratára, melyet az eljáró közjegyző tanúsítvánnyal igazol. A közjegyzői tv. 142. § (3) bekezdése alapján az adós nincs elzárva attól, hogy a kölcsön- és járuléktartozását tartalmazó közjegyzői tanúsítványra észrevételt tegyen, ezért nem a közjegyző tanúsítványa, hanem a közjegyzői okiratba foglalás ténye alapítja meg a záradékolási jogot, így a megjelölt rendelkezés nem eredményezi a bizonyítási teher fogyasztó hátrányára történő megváltoztatását.
- [6] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság a per főtárgya tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és megállapította a kölcsönszerződés III.4. pontja - [2] pontban idézett rendelkezéseinek - az érvénytelenségét, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [7] A másodfokú bíróság megítélése szerint - az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben - a felülvizsgálati eljárás tárgyát képező

szerződéses kikötés a Korm. rendelet 1.§ (1) bekezdés j) pontja alapján tisztességtelennek minősül. Kifejtette, a kölcsönszerződés III.4. pontja a bizonyítási teher szabályait megfordítja, és a felperesre mint fogyasztóra hárul annak bizonyítása, hogy milyen összeggel tartozik a banknak. A kikötés utolsó bekezdése esetleges végrehajtás kezdeményezésének esetére köti ki, hogy közjegyző tanúsíthassa a bank nyilvántartása és könyvei alapján az adós tartozásának mértékét. A kifogásolt rendelkezés célja a Vht. 23/C. § (1) és (2) bekezdésében írt feltételek teljesülésének biztosítása a bank számára annak érdekében, hogy a követelést tartalmazó közjegyzői okiratot végrehajtási záradékkal lehessen ellátni, és ennek alapján az adóssal szemben peres eljárás nélkül is bírósági végrehajtást lehessen folytatni. Egy végrehajtási eljárás esetén a végrehajtás megszüntetése iránti perben pedig a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 369. §-ának rendelkezései szerint már a felperesnek kell bizonyítania, hogy tartozása eltér attól az összeztől, amelyet a bank megjelöl, és amelyet adott esetben a bank nyilvántartása meghatároz és amit a felhatalmazott közjegyző a közjegyzői tanúsítvánnyal igazol.

- [8] A fentiekből következően a hitelező az adóssal szemben fennálló nyilvántartásaiban meghatározott és az adós által előre elfogadott követelése igazolására vonatkozó kötelezettségének akkor tud eleget tenni, akkor indulhat meg a végrehajtási eljárás, ha rendelkezésre áll azösszepszerűséget rögzítő közjegyzői ténytanúsítvány is, amely végrehajtás alapjául szolgáló okiratnak minősül. Ennek alapja az, hogy a felperes a szerződésben a banki nyilvántartást előre hitelesnek fogadja el, a záradékolás azt eredményezi, hogy a végrehajtási eljárás megindul, amelyet követően az adós felperes csak a végrehajtási perben annak szabályai szerint vitathatja a követelést, és ebben a perben őt terheli a bizonyítás. Ezzel szemben, amennyiben ilyen tanúsítvány nem áll rendelkezésre akkor a bank fizetési meghagyás útján, illetve perben érvényesítheti az igényét, és az adós vitatása esetén neki kell bizonyítania a követelésösszepszerűségét is.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [9] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet elsőfokú ítéletet megváltoztató rendelkezésének hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú, a keresetet teljes egészében elutasító ítélet helybenhagyását, másodlagosan a fenti körben a másodfokú bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Állította, a jogerős ítélet sérti az rPtk. 209. § (1) és (5) bekezdését, 209/A.§-át és a Korm. rendelet 1.§ (1) bekezdés j) pontját.
- [10] Előadta, hogy hitelintézetként a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 13. § (1) bekezdésének megfelelő személyi és tárgyi

feltételekkel kellett rendelkeznie, az rHpt. 131. § (1) és (2) bekezdése szerinti számviteli és nyilvántartási rendet kellett alkalmaznia, az ügyfelek tájékoztatása körében pedig az rHpt. 206. § (1) bekezdésének kötelező rendelkezése vonatkozott rá. Mindezek alapján az rHpt. értelmében köteles volt a kölcsönjogviszony keretében a felek teljesítésének nyilvántartására, amelynek irányadó jellegét a jogalkotó is jogszerűnek és tisztességesnek ismerte el az elszámolás és forintosítás végrehajtására megalkotott devizahiteles jogszabályokkal, amelyek közül kiemelte az egyes fogyasztói kölcsönszerződések devizanemének módosulásával és a kamatszabályokkal kapcsolatos kérdések rendezéséről szóló 2014. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: DH3 tv.) 21. § (3) bekezdését, a 42/2014. (XI. 7.) MNB rendelet elszámolási szabályait. Álláspontja szerint ezért a szerződés megkötésekor hatályos rPtk. 209. § (5) bekezdése irányadó az ügyben, amely szerint nem lehet tisztességtelen a jogszabályban meghatározott, illetve a jogszabály előírásainak megfelelően meghatározott szerződéses kikötés.

- [11] Kifejtette, a támadott szerződéses feltétel joglemondást nem tartalmaz, nem zárja el a felperest követelés összegének vitatásától sem. A támadott kikötés nélkül – annak esetleges érvénytelensége esetén is – a felperest fogyasztóként megillető jogok és kötelezettségek változatlanok lennének, a felek között irányadó bizonyítási teher szempontjából is. A bizonyítási kötelezettség a felek között nem a támadott szerződéses rendelkezésből, hanem az adott eljárásra irányadó kógens eljárási jogszabályokból fakad [rPp. 3. § (3), 164. § (1) bekezdés]. A vizsgált kikötés nem eredményez változást a végrehajtási eljáráshoz kapcsolódó jogorvoslati eljárásokban sem a Vht. 41. §-a és az rPp. 366-370/A. §-a szerint. A Közjegyzői tv. 111. § (1) bekezdése, és 136. § (1) bekezdése nem zárja ki fogyasztói szerződés esetén a ténytanúsítvány felvételét, az alperes erre vonatkozó joga nem tekinthető tisztességtelennek. A kifogásolt szerződéses rendelkezés nem jelenti a felperest megillető jogok és kötelezettségek egyoldalúan hátrányos megváltoztatását sem.
- [12] A felülvizsgálati kérelem benyújtásakor még jogi képviselővel rendelkező felperes felülvizsgálati ellenkérelmében elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a felülvizsgálati kérelem elkészítését, érdemben a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [13] A Kúria az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében írtak alapján rámutat, hogy a jogerős ítéletet az elektronikus tértivevény tanúsága szerint az alperes 2017. május 29. napján vette át, ehhez képest a felülvizsgálati kérelmét – az rPp. 272. § (1) bekezdésében előírt 60 napos határidőn belül – 2017. július 21. napján terjesztette elő, így annak hivatalbóli elutasítására törvényes indok nem volt, azt a Kúriának érdemben kellett elbírálnia.
- [14] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a

felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és megállapította, az a hivatkozott indokok alapján jogszabálysértő.

- [15] A Kúria az EBH 2018.G.1. számon közzétett gazdasági elvi határozatában kifejtetteket változatlanul, minden részletében irányadónak tekinti. Az adott ügyben a perbelivel tartalmilag, a lényegét tekintve megegyező szerződéses rendelkezés tekintetében akként foglalt állást, hogy a szerződéses rendelkezés tisztességtelensége vizsgálatát az rPtk. 209. § (5) bekezdése nem zárja ki. A szerződéses rendelkezés a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára nem fordítja meg. Rámutatott, az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozások kimutatására, és a szerződő felek az e kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak, nem minősül joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak, ezért a bizonyítási terhet a fogyasztó számára hátrányosan nem változtatja meg, és nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét sem. Döntésének jogi indokolásában hangsúlyosan hivatkozott az rPtk. 242. §-ában, az rHpt. 206. §-ában, a Vht. 21. §-ában, a Közjegyzői tv. 111. § (1) bekezdésében, illetve a Korm. rendelet 1. § (1) bek. i) és j) pontjaiban írtakra. Az itt kifejtett jogi álláspontot a BH2018.146. számon közzétett döntésében további érvekkel egészítette ki. Mindezekre tekintettel a Kúria úgy ítélte, hogy a perbeli szerződéses rendelkezés a bizonyítási terhet nem fordította meg.
- [16] A Kúria az előző pontban már hivatkozott BH2018.146. számon közzétett határozatában arra is rámutatott, a perbelihez hasonló szerződéses rendelkezés joglemondásként sem értékelhető. Utalt arra is, amennyiben nem állapítható meg egyértelműen a kölcsönszerződés valamely rendelkezésének tartalma, a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni (rPtk.207.§ (2) bekezdés). A per tárgyává tett kikötésnek tehát emiatt sem tulajdonítható olyan tartalom, ami kihatna a felek bizonyítási lehetőségeire, kötelezettségeire, vagyis a kikötés nem fosztja meg a felperest a jogszabály alapján őt megillető vitatás, igényérvényesítés lehetőségétől sem.
- [17] A Kúria a hivatkozott a BH2018.146. számon közzétett határozatában azt is kifejtette, hogy a perbelihez hasonló tartalmú szerződéses rendelkezés a felperes jogi helyzetét nem érinti, azt nem teszi hátrányosabbá. A szerződéses kikötés tisztességtelensége megállapításának az rPtk. 209. § (1) bekezdésében írt feltétele erre figyelemmel nem valósult meg, mivel az alperes a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit nem határozta meg a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeinek megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a fogyasztó hátrányára.
- [18] A kifejtettek értelmében az ítéletábra az rPtk. 209.§ (1) bekezdése, illetve a Korm. rendelet 1.§ (1) bekezdés j) pontjának téves alkalmazásával állapította meg, hogy a perbeli kölcsönszerződés III.4. pontjának rendelkezései tisztességtelenek.

- [19] Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését az rPp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú ítéletet e részében helybenhagyta.

Záró rész

- [20] A Kúria döntése alapján az első-, másodfokú és a felülvizsgálati eljárásban is pervesztes felperes - az elsőfokú ítéletben foglalt perköltségen felül - az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes - 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3), (5) és (6) bekezdései alapján megállapított - ügyvédi munkadíjból és az általa lerótt 70.000 Ft felülvizsgálati eljárási illetékből álló másodfokú és felülvizsgálati eljárásban felmerült költségei megfizetésére.
- [21] Az ítélet ellen a felülvizsgálatot az rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.
- [22] A Kúria a döntését az rPp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyláson kívül hozta meg.

Budapest, 2019. június 18.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Bajnok István sk. előadó bíró, Dr. Tibold Ágnes sk. bíró